N°. 15.

BREDASCHE COURANT.

DONDERDAG 19 FEBRUARIJ

De BURGEMEESTER der Gemeente *Breda*, gelet op Artikel 43 der Gemeente-Wet;

Brengt bij deze ter kennisse van het algemeen, dat op Donderdag den 19. Februarij aanstaande, des voormiddags ten elf ure, de Vergadering van den Gemeente-Raad in het openbaar ten Raadhuize zal worden gehouden.

Aan de orde van den dag zijn:

1. Mededeeling ingekomen stukken.
2. Benoeming van twee Leden voor de loting der Nationale Militie.
3. Huur van Leening.
4. Paarden en Beestenmarkt.
5. Overgenomen Grindweg.
6. Borgtogt Ontvanger Stads-Belastingen.
7. Rapporten, Fondsen, Fabriekagie, Commissaris van Policie, Agent van Inkwartiering en *M. Dielemans*.

Breda, den 17. Februarij 1852.

C. PELS RIJCKEN, vt. F. B.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 16den Februarij.

Lodewijk Napoleon heeft, bij een dekreet, de organisatie bevolen van zijn militair huis; de ordonnans-officieren zullen, zonder onderscheid, gekozen worden uit alle korpsen van het leger.

— In het gouvernements-orgaan de *Patrie* leest men het volgende: »De drukperswet zal, naar men zegt, binnen twee dagen worden uitgevaardigd. Gelijk verzekerd wordt, bevat zij twee groote beginselen: 1°. dat geen periodiek geschrift mag worden openbaar gemaakt dan door een Franschman en na voorafgaande vergunning der overheid; 2°. dat de drukpersvergrijpen niet langer door de jury, maar door de correctionele regtbank worden berecht. Het maximum van den borgtogt der dagelijks verschijnende bladen wordt gesteld op fr. 50,000 voor Parijs, op fr. 25,000 voor de steden van meer dan 50,000 inwoners, en op fr. 15,000 voor de andere plaatsen. Het zegelregt is gesteld op zes centimes; en één centime meer voor nommers die een romantisch feuilleton bevatten; het zal voor de dagbladen der departementen slechts drie centimes bedragen. Buitenlandsche bladen zullen in Frankrijk mogen worden ingevoerd na verkregen magtiging der regering, maar alleen tegen betaling van hetzelfde zegelregt waaraan de Fransche bladen onderworpen zijn. Daarenboven is bepaald geldboeten, binnen drie dagen te betalen, tegen dagbladen die valsche berigten mededeelen, of van de zittingen van het wetgevend ligchaam en van de regtbanken een onjuist verslag geven. Eene veroordeeling wegens misdaad, of twee veroordeelingen wegens wanbedrijf of overtreding door middel der pers begaan, brengen de schorsing van het dagblad mede. De verpligting tot onderteekening der dagbladartikels wordt afgeschaft. Het beginsel, dat boekdrukkers tot uitoefening van hun bedrijf een verlof der regering behoeven, wordt hersteld."

Men had verwacht van daag in den *Moniteur* de organieke wet op de drukpers te vinden; doch zij bevat heden geen enkel besluit. Naar men zegt, is de uitvaardiging een of twee dagen uitgesteld, omdat de President er nog eenige veranderingen in wilde brengen.

— Als kandidaten voor het wetgevend ligchaam te Parijs worden genoemd: van de republikeinsche partij, de heeren *Lamoricière*, *Dupont* de l'Eure, kolonel *Charras*, *Goudchaux*, *Bixio*, *Schoelcher*, *de Lasteyrie*; van de orleanistische partij de heeren *Ternaux*, *B. Delessert*, *Guillemin*, *Garnon*; van het Elysée de heeren *A. Janty*, *M. Japy*, *Cochin*, *Véron*.

Napoleon Bonaparte, de zoon van Koning *Jérôme*, die in de laatste Wetgevende Vergadering tot de hevige Republikeinen behoorde, heeft, na den hem aangeboden post van senator geweigerd te hebben, ook het lidmaatschap van het wetgevend Ligchaam van de hand gewezen, die hem door de kiezers op Corsika was aangeboden; uit een en ander maakt men op, dat hij niet met de handelwijze van zijnen neef den President instemt.

— Sedert eenige dagen waren te Parijs geruchten van eene aanstaande verandering der zamenstelling van het ministerie in omloop. In den *Moniteur* van Zondag worden die geruchten van regeringswege tegengesproken.

— Men spreekt veel over het plan der Regering om de Universiteit op te heffen, ten einde het onderwijs volkomen vrij te maken.

— In het lyceum *Louis le Grand*, een der voornaamsten van Parijs, hebben vrij ernstige ongeregeldheden plaats gehad. Deze wanordelijkheden hebben de gehele ontbinding van dit collegie noodzakelijk gemaakt. Honderd en vijftig kweekelingen zijn er, zegt men, bepaaldelijk weggezonden.

— In de stad Chatillon sur Loing is eene petitie door eenige ingezetenen onderteekend, waarin de senaat verzocht wordt, aan den heer *Lodewijk Napoleon* het erfelijk keizerschap op te dragen, dewijl een tienjarig presidentschap nog slechts een voorloopig bewind is. De gouvernements-bladen gewagen niet van deze petitie, die tot nog toe eenig in hare soort is.

— Heden is in de Magdalena-kerk een plegtig te Deum gezongen wegens het levensbehoud van de Koningin van Spanje. Vele diplomaten en aanzienlijken waren er tegenwoordig.

— De *Gazette de France* verzekert dat de brief van den graaf van Chambord, die betrekking heeft op het door de legitimisten bij de aanstaande verkiezingen te houden gedrag, aan de oude parlementaire directie dezer partij alle bestuur ontneemt.

— Eenige beroemde Parijsche kanselredenaars hadden bij de correctionele regtbank eene klagt ingeleverd tegen dagbladuitgevers die hunne leerredenen door snelschrijvers deden opteekenen en vervolgens zonder hunne toestemming in druk uitgaven. De uitgevers zijn thans tot eene geldboete enz. veroordeeld, op grond eener wet van 19 Julij 1793, welke alle voortbrengselen des geestes tot het eigendom der makers verklaart: eene bepaling, die naar het oordeel der regtbank evenzeer op gesprokene als op geschrevene voortbrengselen toepasselijk is.

— Het bekende thans gebannen lid der gewezen wetgevende vergadering *Greppo* is, zegt men, als meesterknecht aangenomen in een der voornaamste zijdefabrieken van Zwitserland.

— De Sardinische kamer van afgevaardigden heeft, na eene langdurige beraadslaging, in de zitting van den 11den dezer het wets-ontwerp op drukpers-misdrijf tegen vreemde mogendheden, zoo als het door de regering was voorgedragen, met 98 tegen 42 stemmen aangenomen; alleen de ultraliberale oppositie stemde tegen, terwijl de leden die tot nog toe in meerdere of mindere mate de liberale staatkunde der regering tegenstreefden, zich thans aan de zijde van het ministerie schaarden. Zoo heeft het bewind eene zege behaald, grooter nog dan zelfs door zijne voorstanders verwacht werd. De meest bestreden bepaling van het ontwerp, te weten die de beregting der bedoelde misdrijven aan de gezworenen onttrekt, is bij openlijke stemming met 100 tegen 44 stemmen aangenomen.

— Het officiële dagblad van Milaan berigt dat de dezer dagen in Lombardije verordende ligting voor de gewapende dienst kleiner is dan de ligtingen van 1849 en 1850 en naar de gewone regels op den voet van vrede zal plaats hebben.

— Volgens de jongste brieven uit Madrid, van den 9den, was H. M. de Koningin geheel hersteld, en had zij de onderteekening der stukken hervat. H. M. heeft den mantel, welken zij droeg, toen zij door den dolk des moordenaars getroffen werd, en die door dat wapen doorboord is, aan Onze Lieve Vrouw van Atocha gewijd.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 65,45; 5 pCt. 103,60; Naprenten 99,75; Rom. L. 89,90.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 15den Februarij.

De Pruissische Eerste Kamer heeft den 12den dezer op nieuw aan twee voorstellen tot wijziging der constitutie haar zegel gehecht. Het eerste strekte om de staatsuitgaven voortaan in gewone en buitengewone te splitsen; de begrooting der eerste voor drie jaren vast te stellen en alleen de begrooting der buitengewone uitgaven jaarlijks aan het onderzoek der wetgeving te onderwerpen; hetzelve werd, nadat de ministers van financiën en van binnenlandsche zaken verklaard hadden, zich daarmede ten volle te vereenigen, aangenomen met 87 tegen 57 stemmen. Het tweede voorstel, volgens hetwelk de bepaling der constitutie, die aan de Eerste Kamer slechts het regt om de begrootingen *in haar geheel* aan te nemen of te verwerpen, zou worden geschrapt, is met 88 tegen 55 stemmen aangenomen.

Geheel Pruissen houdt voorts het oog op het lot der voorgeslagen wet op de drukpers gerigt, en velen hopen nog dat zij verworpen zal worden, ofschoon de meerderheid der commissie uit de Eerste Kamer voor de aanneming gestemd is. Graaf *Arnim* wil zelfs nog verder gaan, dan het ontwerp der Regering, en eenige dagbladen welke niet in zijnen geest schrijven het regt ontzeggen om advertentiën op te nemen. De *Kölnische Zeitung* behoort, zegt men, onder die, welke hij met deze straf bedreigt.

— De Bondsdag heeft eergisteren eene zitting, ter zake der Duitsche vloot, gehouden. Oostenrijk beweert, dat zij geen Bonds-eigendom is; Pruissen daarentegen houdt het vol, om 700 duizend regt te krijgen op de achtergeblevene bijdragen van Oostenrijk en anderen. De afloop dezer beraadslagingen is nog niet bekend.

— Sedert den aanvang dezer maand wordt met verdubbelden ijver gearbeid, om onderscheidene Bondsvestingen in staat van defensie te stellen en van al het noodige te voorzien. Dit geschiedt op bevel der militaire Bondscommissie, die tevens commissarissen heeft benoemd om de vestingen in den loop dezer maand te inspecteren en haar bevind van zaken te rapporteren.

— In het begin dezer maand namen 17 kinderen, in het Litthausche dorp Warter, hunnen terugweg uit de school over het ijs van de Inster, dat echter te zwak was om hen te dragen en bezweek, zoodat zij allen in het water omgekomen zijn.

— Het Oostenrijk–Russisch verdrag betrekkelijk de schadevergoeding voor de in het jaar 1849 door Rusland aan Oostenrijk verstrekte militaire hulp, is thans definitief gesloten. Dien ten gevolge levert Oostenrijk aan Rusland voor 1,051,133 fl. zout en betaalt 4,615,384 fl. in geld, te voldoen in drie jaarlijksche termijnen. De eerste is reeds betaald.

ENGELAND.

LONDEN, den 14den Februarij.

In het Hoogerhuis heeft lord *Granville*, in antwoord op eene vraag van graaf *Fitz William*, de verzekering gegeven dat de zaak tegen den Oostenrijkschen officier, die te Florence een Engelsch onderdaan beleedigd heeft, met ijver wordt voortgezet. Gisteren is in dat huis de wet tot uitbreiding der geregtshoven in de graafschappen ten tweeden male gelezen.

— Eene zeer talrijke vloot, tot welke de schoonste en grootste stoombooten en zeilschepen der Engelsche zeemagt behooren, zal in het Kanaal vereenigd worden, om, onder de bevelen van den vice-admiraal sir *F. Cochrane*, tusschen Spithead, Plymouth en Queenstown te kruisen.

— Uit eene zeer goede bron, de *United Service Gazette*, verneemt men dat de burgermilitie welke de regering voorstelt tot de verdediging des lands dienstbaar te maken, grooter omvang, dan de berigten tot nog toe deden denken, zal bekomen. »Men wist nog niet — zegt het genoemde weekblad — in hoeverre de landelijke bevolking geroepen zal worden om deel van de plaatselijke militie uit te maken en in den wapenhandel zal geoefend worden. Wij meenen thans te weten, dat men voornemens is daartoe allen die meer dan 21 jaren oud zijn, op te roepen en de jongelieden tot wapenoefening te verpligten zoodra zij dien ouderdom bereiken.''

— Van den heer *Archibald Alison*, den beroemden geschiedschrijver der Europesche revolutie van het laatste vierde der vorige eeuw tot aan de restauratie, is een nieuw werk te wachten onder den titel van *the History of Europe, from the Fall of Napoleon to the re-establissment of Military Government in France in 1851*.

— Blijkens de laatst opgemaakte staten van de bevolking des rijks bedraagt deze 20,936,468 personen, te weten 10,492,721 van het mannelijk en 10,743,747 van het vrouwelijke geslacht.

— De jongste dochter van den markies van *Londonderry* heeft zich door den heer *Law*, die lessen ten huize van den markies gaf, laten schaken. Toen de kamenier des morgens ten half negen in het vertrek kwam, om hare meesteres bij het toilet behulpzaam te wezen, verzocht deze haar drie uren later terug te komen; maar toen vond de kamenier de kamer verlaten en bleek het dat de jeugdige miss zich niet meer in het hôtel bevond. Sedert heeft men vernomen dat de vlugtelingen zich naar St. Johns Wood begeven hebben en door den geestelijke aldaar getrouwd zijn, maar hunne verdere verblijfplaats is nog niet ontdekt.

— De tijdingen uit Calcutta van den 8sten en uit Bombay van den 17den der vorige maand houden, voor zoover uit een over Triëst in Engeland ontvangen telegraphisch berigt blijkt, geen ander belangrijk nieuws in, dan dat het geschil met Birmah vreedzaam vereffend is. Eenige Britsche oorlogsschepen waren, gelijk men weet, naar Rangoon, eene haven in het rijk van Birmah, gezonden om voor mishandeling van Britsche kooplieden vergoeding te eischen; en in Engelsche bladen was reeds de vrees te kennen gegeven dat dit geschil tot eene herhaling van den Birmahschen oorlog, die vijf en twintig jaren geleden aan Engeland zoo groote inspanning kostte, zoude leiden.

BELGIE.

BRUSSEL, den 17den Februarij.

Het gerucht dat de staatscommissie ter herziening der organisatie van het krijgswezen, veranderingen zou hebben voorgesteld, die de uitgaven voor het departement van oorlog met eenige millioenen vermeerderen en tot 31 of 32 millioenen brengen zouden, wordt door verscheiden bladen herhaald en door de ministeriele pers nog niet tegengesproken. Veeleer blijkt uit een artikel van den *Observateur*, een orgaan van het ministerie, dat het sinds geruimen tijd aanhangige plan om bij Antwerpen een verschanst legerkamp en verdedigingswerken bij het Vlaamsche hoofd daar te stellen, binnen kort in uitvoering zal komen.

Men verzekert dat de minister van finantien de voorstellen der militaire commissie met alle magt bestrijdt, als niet uitvoerbaar zonder wederom het finantiele evenwigt te verbreken.

Onder het publiek heerscht nog altijd ongerustheid omtrent de gezindheid van het tegenwoordige Fransche gouvernement jegens Belgie, welke door eenige bladen wordt gaande gehouden; zoo verzekert een dagblad, dat de nieuwe Fransche gezant van de Belgische regering de wegruiming van het zegeteeken te Waterloo zou verlangd hebben.

De uitgave van het *Bulletin Français* is te Brussel voortgezet, niettegenstaande de daartegen op eene klagte der Fransche regering ingestelde regtsvervolging. De Belgische ministeriele bladen berigten dat ook het later uitgegeven nommer in beslag genomen is.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 17den Februarij.

In de zitting van Tweede de Kamer der Staten–Generaal van Maandag is ingekomen afschrift van een tusschen Nederland en Belgie gesloten tractaat tot wering van den sluikhandel. Het wets-ontwerp houdende bepalingen omtrent het bouwen, planten enz. binnen zekeren afstand van vestingwerken is, nadat achtereenvolgens de afzonderlijke artikelen waren aangenomen, met 31 tegen 23 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *Anemaet*, *Hengst*, *van Wylick*, *Jespers*, *van Lidth de Jeude*(?) *van Nyevelt*, *Meeussen*, *Mackay*, *Borret*, *Groen van Prinsterer*, *Huguenin*, *Poortman*, *Dullert*, *de Man*, *van Nispen van Sevenaer*, *Sloet tot Oldhuis*, *Bors*, *van Lynden*, *Metman*, *de Lom de Berg*, *Reinders*, *van der Veen*, *Zijlker*, *van der Linden*, *de Limpens*, *van Eck*, *ten Cate*, *Westerhoff*, *Storm van 's Gravesande*, *ter Bruggen Hugenholtz*, *Jongstra* en *Dommer van Poldersveldt*.

Door de heeren *Sloet tot Oldhuis* en *van Dam van Isselt* is het navolgende voorstel gedaan:

«De ondergeteekende hebben de eer voor te stellen: het gewijzigd Reglement van Orde voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, bij besluit van den 7den Mei 1851 ingevoerd tot het einde der zitting van 1850—1851, en nader, bij wijze van verdere proefneming, in stand gehouden, bij besluit dezer Vergadering, te stellen in handen van uwe geachte Commissie, die met het ontwerpen van dat reglement is belast geweest, met vriendelijke uitnoodiging daaruit te ligten de verschillende artikelen, die betrekking hebben tot het stelsel van zelfstandige rapporteurs, en de vroegere bepalingen omtrent de voorloopige beraadslagingen daarvoor in de plaats te stellen, opdat het gewijzigd Reglement van Orde voorloopig in werking kunne blijven.''

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten–Generaal van gisteren heeft de beraadslaging plaats gehad over het voorstel van de heeren *Sloet tot Oldhuis* en *van Dam van Isselt*. Dat voorstel is met 33 tegen 24 stemmen afgestemd. Daarentegen is een voorstel van de Commissie voor het reglement van orde met 41 tegen 17 stemmen aangenomen, en daarbij besloten om het voorgedragen reglement van orde naar de afdeelingen te verzenden en inmiddels het vorige reglement weder in werking te doen treden, behoudens de toepassing van het eerstgemelde op de verdere behandeling der onderwerpen, waarvan het onderzoek reeds is aangevangen.

— Bij besluit van den 16den Februarij jl., n°. 4, heeft Zijne Majesteit goedgevonden: op zijn verzoek eervol ontslag te verleenen: aan *P. van den Boogaard*, uit de betrekking van heemraad bij het dijk- en polderbestuur 's Lands van Megen, provincie Noordbrabant;

te benoemen: tot heemraden bij het dijk- en polderbestuur van Oijen, provincie Noordbrabant: *P. Devenijns Jz.* en *J. Peperkamp*.

— Vrijdag ll. heeft de Hooge Raad, burgerlijke kamer, uitspraak gedaan in zake meesteren regenten der huiszitten- en diaconie-armen binnen Leiden, eischers, procureur *François*, tegen den Minister van Finantien, gedaagde, procureur *Clant*, en *C. C. van der Hoek, c. s.*, intervenienten, procureur *van der Burgh*. De eischers zijn daarbij niet ontvankelijk verklaard in hunne zoogenaamde reconventionele vordering tegen de intervenienten en ook in hunne vordering tegen den Minister van Finantien; met verwijzing in de kosten.

— Op den 14den Februarij 1852 heeft te 's Gravenhage, tusschen den Minister van Buitenlandsche Zaken en den Oostenrijkschen Gezant, de uitwisseling plaats gehad der acten van bekrachtiging op de overeenkomst, welke, den 19den December 1851, tusschen de Nederlandsche en Oostenrijksche regeringen is gesloten, omtrent de verzending der brievenmalen van de Indische landpost tusschen Triëst en Alexandrie en omgekeerd.

— Het *Staatsblad* behelst thans het besluit van den 22 Januarij laatstleden, houdende bepaling dat de overeenkomst betrekkelijk de brievenpost tusschen Nederland en België, den 17 December 1851 gesloten, in het *Staatsblad* zal worden geplaatst. Tot de bepalingen dier overeenkomst behoort het volgende: Er zal ten minste eenmaal daags eene geregelde uitwisseling van brievenmalen tusschen Nederland en België plaats hebben, voor de verzending zoo van de brieven, stalen van koopwaren en gedrukte stukken in het algemeen, afkomstig uit de beide Staten, als van de voorwerpen van gelijken aard, afkomstig uit of bestemd naar andere Landen, waarvan de verzending door hunne tusschenkomst geschiedt; alles behoudens het regt der post-administratien, in een der volgende artikelen vermeld. De uitwisseling der brieven en andere voorwerpen zal plaats hebben door de volgende kantoren: aan de zijde van Nederland Sluis, Sas van Gent, Hulst, Bergen op Zoom, Breda, Tilburg, Eindhoven, Roermond, Sittart en Maastricht; aan de zijde van België Brugge, Gent, Zelzaete, St. Nicolaas, Antwerpen, Turnhout, Hasselt, Maaseyck, Tongeren, Luik, Visé, en de postkantoren belast met de dienst op de noordelijke en oostelijke lijnen van den Belgischen spoorweg. Behalve deze kunnen met gemeen overleg kantoren worden opgerigt op alle andere punten, waar het daarstellen eener regtstreeksche verbinding tusschen de Staten in het vervolg nuttig mogt worden geoordeeld; ook kunnen de administratiën zich verstaan omtrent eene eventuele afschaffing der regtstreeksche postverbindingen, welker behoud niet in het belang van de dienst gevorderd wordt.

Gedrukte stukken enz. moet gefrankeerd en onder kruisband verzonden worden. Het frankeergeld bedraagt 2 Cent in de Nederlanden, of 4 centimes in België van ieder dagblad of vel druks [illegible].

De tegenwoordige overeenkomst wordt gesloten voor den tijd van 10 jaren, in te gaan met 1 April 1852. Na verloop van dien termijn blijft zij van kracht gedurende nog één jaar, en zoo vervolgens van jaar tot jaar, ten ware daarvan door eene der contracterende partijen zes maanden voor het eindigen van ieder termijn, opzegging mogt gedaan zijn.

— Naar in de bladen wordt vermeldt zou het ontwerp op het hooger, middelbaar en lager onderwijs thans bijna gereed zijn, zoodat het eerlang aan de Staten-Generaal zou kunnen aangeboden worden. Dit veelomvattend werk, waarna in en buiten de kamer zoo reikhalzend wordt uitgezien, is zeer uitgebreid, bestaande met de toelichtingen een matig boekdeel.

— Bij den Minister van Finantien is weder ontvangen een bankbiljet van *duizend gulden*, door een onbekende onder het postmerk *Utrecht* van den 15den dezer, ten behoeve van het Rijk ingezonden.

— Z. M. de Koning, kennis bekomen hebbende van de edele daad van *Albert Kruil*, dienstknecht te Odoorn, die bij den brand van het huis zijns

meesters aldaar, op den 31 December ll., diens ouden vader en bezittingen, met gevaar van zijn leven en met opoffering zijner eigene have, redde, heeft aan den braven jongeling, ter belooning dezer daad, eene aanzienlijke gratificatie, door tusschenkomst van den burgemeester zijner woonplaats, doen uitreiken.

— Z. M. de Koning en Z. K. H. prins *Frederik* hebben dezer dagen den Wel-Eerw. heer Ds. J. S. Buddingh, voor zijn vertrek, eene afscheids-audientie verleend. Z.W.Ew. heeft Zaturdag zijne reis over Londen genomen, ten einde den 3. April in Indië te kunnen zijn. Na zijne aankomst zal hij aldaar zijne nieuwe betrekking aanvaarden. Men verzekert, dat Z.W.Ew. voornemens is, na een verblijf van twee jaren in Indie, naar het vaderland terug te keeren.

— Men meldt uit Hellevoetsluis, dat Zr. Ms. stoomschip *Bromo*, den 15den, buiten dienst en het etat-major op non-activiteit gesteld is.

— Uit Vlissingen wordt van den 14den geschreven, dat Zr. Ms. schepen de driemastbrik *de Courier* en de schooner *de Wesp*, over een paar dagen uit het dok naar de reede verhalen en opzeilen zouden, tot bij Terneuzen, om in de eerste dagen van Maart hunne stations in de Westindiën te gaan innemen.

— Te 's Gravenhage is aangekomen en aan het Hotel *de Gouden Leeuw* afgestapt Pater *Lacordaire*, van Parijs.

— De *Provinciale Friesche Courant* meldt:

» Niet ongegrond zijn de klagten, die men dikwijls hoort, dat onze handwerkslieden in het algemeen en zelfs zij, die zich den naam van *baas* laten geven, dikwijls hun vak zeer slecht verstaan, niet zelden de plaats voor vreemden moeten inruimen en daardoor het pauperismus krachtig in de hand werken. Met genoegen vernemen wij dus, dat zich een tiental respectabele burgers van Leeuwarden vereenigd hebben, met het doel, om het lot onzer inlandsche handwerkslieden te verbeteren, waartoe zij hopen te geraken: 1°. door hun de gelegenheid te verschaffen zich in hun vak geheel en al te bekwamen, opdat ze voor vreemden niet behoeven achter te staan, en 2°. door zooveel mogelijk een waakzaam oog op hun zedelijk gedrag te houden, en diegenen, welke zich daarin gunstig onderscheiden, bij voorkeur voort te helpen. Er zullen eerlang circulaires worden gezonden aan fabrikanten, kooplieden en bazen, ten einde op eene te houden vergadering die middelen te beramen, welke men tot dat prijzenswaardig doel zal noodig oordeelen. Van harte wenschen wij, dat zoodanige vereeniging tot stand kome en eens heilzame vruchten voor het land onzer inwoning moge dragen."

— De *Drentsche Courant* meldt uit Meppel:

» De kinderziekte duurt hier nog voort, en is bij de oningeënten van eenen zeer boosaardigen aard. Hiervan diene het volgende voorbeeld, hetwelk tevens allen, die hardnekkig weigeren, om zich of hunne kinderen te laten vaccineren, kan leeren, aan welke gevaren zij zich en de hunnen blootstellen en welke er de treurige gevolgen van kunnen zijn. Zeker iemand alhier was en is nog met zijne echtgenoote een vijand der vaccinatie, en daarom werden hunne kinderen in der tijd niet ingeënt. Binnen weinige dagen nu hebben zij vier hunner kinderen, drie zoons en eene dochter, aan de kinderziekte verloren, van welke de jongste zoon, sedert eenige maanden gehuwd, 34, en de oudste 46 jaar oud was; deze laatste laat eene weduwe met 6, en hun andere zoon, die 38 jaar heeft bereikt, eene weduwe met 3 kinderen na, terwijl de dochter, 42 jaar oud, 5 kinderen ter verzorging aan haren echtgenoot overlaat, die, even als de panden harer broeders, nog te jong zijn, om hun verlies te kunnen beseffen. Voorwaar treffend en treurig!"

— Men berigt uit Ulrum (Groningen), dat aldaar is uitgevonden het vervaardigen van een *cilinder-haksel-machine*, zijnde een aanmerkelijk verbeterd werktuig, om stroo, hooi, paardenvoeder of haksel te snijden, wordende door *R. G. Potter*, te Ulrum, vervaardigd. Met dat werktuig worden in een uur [illegible] in stukjes van ruim 1 Ned. duim lang.

— Blijkens rapport van den hoofd-ingenieur van den waterstaat in Noord-braband, van den 16den dezer, was het water te Grave tot beneden oorrespondentie-peil gedaald, en mitsdien, daar ook de berigten uit Maastricht voortdurend val vermelden, de buitengewone riviercorrespondentie langs de linie van Cuijk tot 's Hertogenbosch opgeheven.

— De jongste Overlandmail behelst hoofdzakelijk de volgende berigten:

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië van den 4den December, is aan den generaal der infanterie, kommandant van het Indische leger, Z. H. *Karel Bernard* hertog van Saxen Weimar Eisenach, verleend een verlof naar Nederland voor een jaar, tot herstel van gezondheid. Wijders is gemelde Generaal der infanterie gemagtigd, om op een door hem te bepalen dag, naar aanleiding van het aan hem verleende verlof, het kommandement van het Indische leger over te dragen aan den generaal-majoor titulair *G. Bakker*.

Bij besluit van 16 December heeft de Gouverneur-Generaal bepaald, dat de belasting op de bazars en warongs wordt afgeschaft, en dus ook de verpachting van dat middel over geheel Java, behoudens eenige uitzonderingen. — Bij besluiten van gelijke dagteekening heeft Z. Exc. goedgevonden, bepalingen vast te stellen voor de belasting op het bedrijf op Java, en met 1. Januarij 1852 in te trekken de belasting van het hoofdgeld der Chinezen te Samarang, en zulks in verband tot de publicatie, volgens welke die satisfactie hier [illegible] van de belasting op het bedrijf.

In de afdeeling Tomia (naar westen kwartier van Batavia) hebben zich weder eenige gevallen van cholera voorgedaan. Op de eilanden Balie en Lombok is de ziekte ook uitgebroken; zij schijnt daar zeer hevig te heerschen, vooral op Lombok en aan de noordkust van Balie. De Rijken van Badong en Gianjar zijn voor alsnog verschoond gebleven. In de Lampongsche districten heerschen, behalve de cholera, koortsen.

Den 15den is ter reede van Batavia aangekomen Zr. Ms. korvet *van Speyk*, onder bevel van den kapitein ter zee *P. Sauwage*, aan boord hebbende den schout-bij-nacht *E. G. van der Plaat*, benoemd kommandant van Zr. Ms. zeemagt in Oostindië en inspecteur der marine.

Zr. Ms. stoomschip *Ambon* had gedurende 14 dagen eenen kruistogt naar de Bangaay-Eilanden gedaan, doch geen spoor van zeeroovers ontdekt.

Onder de door Z. Exc. den Gouverneur-Generaal gedane benoemingen merkt men op: Civiel departement: bij het hoog geregtshof van Nederlands-Indië, tot advokaat-generaal Mr. *A. G. M. Smulders*; tot procureur-generaal bij het hoog geregtshof van Nederlands-Indië, tevens advokaat-fiscaal voor de land- en zeemagt in Neerlands-Indië, Mr. *J. O. Wyzmalen*, vroeger vice-president van dat hof; tot vice-president van het hoog geregtshof van Nederlandsch-Indië, Mr. *G. de Jongh*, vroeger president van den raad van justitie te Batavia. Op verzoek, eervol ontslagen de ambtenaar *F. C. Rose*, uit de betrekking van opperhoofd der factory voor den Nederlandschen handel op Japan.

Militair departement: bij het wapen der infanterie bevorderd: tot luit.-kolonel bij het 11de bataillon, de majoor *J. J. Croes*, van het bataillon. Tot majoors: bij het 5de bataillon, de kapitein *F. J. F. van Blommenstein*, van het 12de bataillon; bij het 7de bataillon, de kapitein *H. W. van Rijnbergh*, van het garnizoens-bataillon ter westkust van Sumatra; bij het 14de bataillon, de kapitein *G. F. E. Raes*, van het bataillon.

OVER HET BOOMMOS.

Het mos, dat op de boomen groeit, hindert al de deelen die het bedekt op zoo eene wijze, dat het de uitzweeting der inwendige vochten belet. Dit mos, waarin de kleine insekten, als boomluizen, enz., zich verbergen, geeft gedurig aan, dringt met zijne gevezelde worteltjes door de schors tot op het spek van den stam en de takken der boomen, en trekt eene gedurige vochtigheid na zich, die dikwijls de eerste verrotting der boomen veroorzaakt. De veelheid van het mos is eene bijzondere ramp voor alle vruchtboomen; want het doorknaagt ze en berooft die gemeenlijk van de noodige gedeelten van het natuurlijk sap, belet die boomen goede volwassene vruchten te dragen en eindigt dikwijls met ze geheel te doen sterven.

Men heeft verschillende middelen voorgesteld om dit mos te verdelgen; ten eerste: als het vochtig weêr is, dit mos met een houten mes van den boom te krabben; maar men heeft sedert eenige jaren betere middelen gevonden. Men ontbloot de wortels rondom den boom, en stort in dien put eene groote kruip loog van assche gemaakt; men bemerkt dat het mos aan deze besproeijing, alle jaren in de maand Maart of April verrigt, zeer zelden wederstaat; men kan ook dit mos op eene andere zeer gemakkelijke wijze doen verdwijnen, met enkel den stam der boomen tot in de takken alle drie of vier jaren met kalk en water met eenen borstel over te witten. Een bekendig hovenier, die deze eenvoudige middelen aan zijne vruchtboomen op tijd bezorgd, is zeker, van groote en schoone vruchten te bekomen, en voor zijne moeite rijkelijk beloond te worden.

Deze bewerking doet niet alleen het mos met de vezelwortels verdwijnen, maar al het kleine ongedierte, zoo als boomluizen, enz., vlugten. Als dit mos door den mageren grond voortkomt, hetgeen een goed hovenier wel kan bemerken, moet hij trachten de slechte aarde door goede vette te vervangen, en zorgen die boomen met vette loog of koe-aale somtijds te besproeijen, of vet geteerden mest rondom de wortels in den herfst inspitten. Al deze bewerkingen op tijd verrigt, ziet men het mos geheel verdwijnen, de boomen eene gladde effen schors verkrijgen en schoone vruchten voortbrengen, die smakelijker en aangenamer zijn. Sommigen zeggen eindelijk, dat men die boomen, om ze van het mos te genezen, met een mes van boven tot beneden, door het mos en schors moet snijden, om die zuigplanten te krenken, wanneer die geheel den stam bedekken. Deze bewerking doet wel het sap bewegen, maar toch het mos niet verdwijnen; wij bepalen ons dus met te herhalen, dat het beste middel is, de boomen met kalkwater te bewitten, en dit alle drie of vier jaren te verrigten.

(*Gendsche hovenier.*)

BAROMETER- EN THERMOMETERSTAND, TE BREDA.

Correctiën enz., als vroeger. (Zie *Bredasche Courant* 11 Julij 1850, N°. 55).

JANUARIJ 1852.

	Barometer.		Thermometer.	
	8 u. 's morg.	2 u. 's nam.	8 u. 's morg.	2 u. 's nam.
1	76253	75955	+0,3°C.	+3,2°C.
2	5652	5562	—2,4	—0,7
3	5679	5762	+0,8	+3,3
4	4772	5475	4,8	5,9
5	6948	7044	0,0	3,8
6	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
7	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
8	6225	5809	[illegible]	[illegible]
9	3943	4249	6,5	4,1
10	5185	5591	1,8	3,1
11	4279	4251	3,2	3,7
12	4720	4710	8,8	10,0
13	4034	5232	7,5	12,5
14	5616	5782	9,9	11,2
15	5721	5603	7,9	12,4
16	5725	5795	8,2	9,3
17	6000	6223	6,4	7,3
18	7005	7051	2,5	6,8
19	7008	6849	2,6	4,9
20	6277	5967	1,0	7,2
21	6355	6233	3,7	6,2
22	4418	4726	9,6	7,8
23	5074	5378	3,9	5,6
24	6275	6102	0,7	6,1
25	5853	5990	6,2	6,9
26	6657	6647	3,2	6,9
27	6163	5546	2,5	7,5
28	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
29	6619	6596	2,5	6,1
30	5980	5431	1,6	6,1
31	6253	6189	1,3	5,9

Het concert gegeven door de Bredasche *Koninklijke Philharmonie* ten voordeele van behoeftigen mogt in eene ruime mate de goedkeuring en zelfs de geestdrift van het publiek verwerven. Hetgeen vooral daartoe bijdroeg was het doordrongen zijn van elk toehoorder van de groote verdiensten van den Heer Directeur *Umland*, die onder zijne leiding de fantaisie *Maria Padilla* en de Ouverture *ein Uhr* van *Hänsel* zoo juist, zoo gevoelvol zag uitgevoerd. In het algemeen waren de stukken door de Harmonie gekozen, zoo vele getuigen van den goeden muzikalen smaak, die dezelve deden kiezen en zoo uitvoeren. Het solo voor de Clarinet was een sprekend bewijs van het talent en van het muzikaal gevoel, den obligatist beziellende. De trio van *Reissiger* voor viool, violoncel en piano, kon wel niet anders dan goedkeuring verwerven, omdat de compositie van een groot man en de uitvoering aan drie werkelijke talenten was toevertrouwd. Het obligaat voor de Violoncel was wegslepend en den hoorder bijzonder aangenaam, omdat de gevoelvolle voordragt ons de heerlijke zang van de beroemde *Bertha Johansen* herinnerde. Het duo van *Kalliwoda* door twee onzer jeugdige

stadgenooten voor viool en piano, hoezeer de elk het verlangen is, hen dikwijls, zoo dikwijls mogelijk te zien optreden, en zoodoende bij herhaling te genieten wat gisteren hunne uitvoering ons gaf. Het solo voor Bariton uit *la favorite*, gezongen door zoo krachtvolle stem en met zooveel gevoel, kon almede niet anders dan onze goedkeuring verwerven, en eindelijk het obligaat voor de Piano, voorgedragen door den componist den heer *Oester*, was in een woord, wat compositie, wat uitvoering betreft, een meesterstuk. Alle lof zij hem daarvoor toegebragt.

Dat concert blijft levendig in onze gedachten. Breda's publiek zal dien genotvollen avond niet ligt vergeten en zich, die uitvoering herinnerende, mij van harte naroepen: *Leve de Koninklijke Philharmonie!*

Breda, 18 Februarij 1852.

X.
Auditor.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 16 Februarij.

TARWE tot ruim vorige prijzen, met redelijken handel. Verkocht in Cons.: 129 ℔ bonte Pools. *f* 320, *f* 322; 129 ℔ N. Gron. *f* 266; 127, 128 ℔ dito *f* 260, *f* 263.

ROGGE: Ongedroogde bij partij iets hooger; Gedroogde iets hooger gehouden, doch zonder handel. Verkocht in Entr.: 124 ℔ Pruissische *f* 230; 123 ℔ Pruissche *f* 228.

GERST wat aangenamer: 113, 114 ℔ Jar. [illegible] *f* 183, *f* 184.

HAVER zonder handel.

BOEKWEIT *f* 3 à *f* 4 hooger; 121, 122 ℔ Amersf. *f* 198, *f* 200.

KOOLZAAD: Zeeuwsch 47 P. vl.; op 9 Vaten Olie te leveren: in April eerstk. $51^{1}/_{2}$ P. vl.; in Nov. eerstk. 54 P. vl.

RAAPOLIE: op 6/w. *f* 30; Vlieg. *f* 29; 1 Mei eerstk. *f* $29^{3}/_{4}$; 1 Sept. eerstk. *f* $31^{7}/_{8}$; 1 Oct. eerstk. *f* $31^{7}/_{8}$; 1 Nov. eerstk. *f* $31^{5}/_{8}$; 1 Dec. eerstk. *f* $31^{7}/_{8}$.

LIJNOLIE: op 6/w. *f* $29^{1}/_{2}$; Vlieg. *f* $28^{1}/_{4}$.

[illegible]: op 6/w. *f* $34^{1}/_{2}$.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 58 à 60. — LIJNKOEKEN, per 104 st. *f* 8 à 11.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA.

VAN DEN 17 FEBRUARIJ 1852.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f*	8,75	tot *f*	9,30.
Het dito dito Rogge (Oude)	» »	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Rogge (Nieuwe)	» »	6,90	» »	7,00.
Het dito dito [illegible] (70 Nedl. Pond)	» »	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Boekweit	» »	0,00	» »	0,00.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.			»	0,16
Een fijn Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.			»	0,16
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.			»	0,25.
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.			»	0,30
Een Nederl. pond Tarwe-meel			»	0,32
Een dito pond grof Tarwe-meel			»	0,[illegible]
Een dito pond Boter			»	0,72.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f* 0,00	tot *f*		2,30
Het 1000 Eiken Telhout			»	2,50.
Het 1000 Doof Hout			»	1,80.
De kar Spiandeken			»	2,85.
De » Struiken			»	3,00
De 100 [illegible]			»	3,0[illegible]

TWEE HONDERD ZESTIENDE STAATS-LOTERIJ.

VIERDE KLASSE.

1e Trekking No. [illegible] *f* 2000; No. 8179, *f* 1200; No. 5923, *f* 1000.
2e —— No. 9218, *f* 5000; Nos. 4678, 11281, 19488, ieder *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (17 *Februarij*) was de fondsnotering: Ned. W. Sch. $2^{1}/_{2}$ pCt. $56^{7}/_{8}$, [illegible]; 3 pCt. [illegible]; 4 pCt. $90^{7}/_{8}$; O. Ind. Leening 4 pCt. $89^{1}/_{4}$; Amort.-Synd. [illegible] pCt. 94; Handelmt. $109^{3}/_{4}$, $^{7}/_{8}$; Aand. Rijnspoorw. $98^{3}/_{4}$; Aand. Holl. Spoorw. 62, $^{1}/_{2}$; Belgie $2^{1}/_{2}$ pCt. 48, $^{1}/_{8}$, 48; Fr. Oblig. 3 pCt. 61, $60^{7}/_{8}$; Spanje Ardoins 5 pCt. [illegible]; Spanje 1 pCt. $18^{3}/_{8}$; 3 pCt. $41^{3}/_{16}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. 38; Fr. uitgest. [illegible]$/_{16}$; Portug. te Londen 5 pCt. $36^{1}/_{8}$, $^{1}/_{4}$, [illegible]$/_{16}$; 4 pCt. [illegible], $^{7}/_{8}$, [illegible]; Oude Russen $105^{7}/_{8}$; dito 1828—29 $104^{5}/_{8}$; Certif. 18[illegible]—3[illegible] $96^{1}/_{4}$; dito $4^{1}/_{2}$ pCt. $100^{1}/_{2}$; 4 pCt. $88^{5}/_{8}$, Id. bij *Stieglitz* $88^{5}/_{4}$; Certif. van Assign. 6 pCt. $67^{7}/_{8}$, 68; Polen Certif. $78^{7}/_{8}$, 79; Oostenrijk Metall. 5 pCt. $72^{5}/_{8}$; Nieuwe 5 pCt. $80^{1}/_{2}$; Nieuwe $2^{1}/_{2}$ pCt. $37^{7}/_{8}$, $^{15}/_{16}$; Amerik. Bankact. $4^{13}/_{16}$.

Advertentiën.

MANÉGE TE BREDA.

CARROUSEL op *ZATURDAG den* 21 *Februarij* 1852, met medewerking van het Harmonie-Gezelschap onder de Zinspreuk: *VLIJT EN VOLHARDING*.

Met toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur der Gemeente Breda.

Op MAANDAG en DINGSDAG, den 23. en 24. Februarij 1852,

GEMASKERD EN ONGEMASKERD BAL,

in het Beneden-Locaal der Societeit,

telkens aanvangende des avonds ten 7 ure. Entrée *f* 0,25 de Persoon.

Breda, 19 Februarij 1852.

J. G. SPRENGERS.

*** De Ondergeteekende heeft de eer bekend te maken, dat, ten gevolge van het overlijden van zijnen Vader, de TABAK-, SNUIF- en CIGAREN-AFFAIRE door hem, onder de Firma van H. STEVENS wordt voortgezet. Beveelt zich in ieders gunst.

Breda, 18 Februarij 1852.

P. A. C. STEVENS.

*** De SCHULDEISCHERS in de onder voorregt van boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap van den Heer FREDERIK PHILIPPUS STERK, in leven Boekhandelaar te *Breda*, worden opgeroepen om op den 14den, 15den en 16den April aanstaande, des voormiddags van *tien* tot *twee ure*, ten Kantore van Mr. K. A. MEEUSSEN, Advokaat, wonende te *Breda*, in ontvang te nemen, het tweede dividend, ten bedrage van $8^{3}/_{4}$ ten honderd hunner Schuldvorderingen. De Schuldeischers, die hun eerste dividend ten bedrage van 40 % hunner Schuldvorderingen nog niet hebben doen ontvangen, worden bij deze tot die ontvangst alnog uitgenoodigd.

Breda, 10 Februarij 1852.

K. A. MEEUSSEN,
Advokaat.

*** Ik heb sedert 6 jaren verschrikkelijk aan rheumatische ziekten geleden en in den laatsten tijd zoo erg, dat ik gedurende vijf weken van pijn niet heb kunnen slapen. Ik heb in al dien tijd veel aan mij laten dokteren en veel ondervinding opgedaan; men zal het dan, hoop ik, ook niet onbescheiden vinden dat ik, als *Frère en Compagnon de misère*, allen die nog aan Jicht lijden, raad: [illegible] *de Heeren Klinger & Co., in Rotterdam, want die heeft mij geholpen. Ik heb hem 10 weken gedragen, en ben nu geheel van mijne kwalen bevrijd.* Wie er meer van weten wil kan zich gerust aan mij adresseren.

R. Hoffman, Logementhouder
te Heenvliet bij Rotterdam.

Amsterdam, Verkoophuis.	Eindhoven, Gruijthuizen.
Breda, Wed. Wiercx Folla.	Helmont, Martin.
Bergen-op-Zoom, D. Pouwels.	's Hertogenbosch, F. L. Welsch.
» Veraart.	Tholen, Maas.
Boxmeer, G. Muller.	Tilburg, C. H. Domhoff.

En de overige Steden des Rijks.

VERKOOPING VAN ROERENDE GOEDEREN.

VRIJDAG, den 27 *Februarij* 1852, *des voormiddags te tien* uren, zullen aan het Barrière-huis, bij M. SCHUURMANS op de Hoeven onder *TILBURG*, in het openbaar worden Verkocht, eene partij BOUWMANS-GEREEDSCHAPPEN, ongeveer 10,000 STRAAT-KEIJEN en 2,000 Stuks STEENEN, PANNEN, VORSTEN, RIET en MEST; 3 Metalen KLOKKEN, een BUFFET; *eene zeer groote* HOUTLOODS, en eindelijk EEN BRUIN en EEN VOS MERRIE-PAARD, eene CHAISE met TUIG, eene HOOGKAR, AARDKARREN, ZADELS, enz.

Betaaldag 1e *Mei e. k.*

*** Bij L. SCHIERBEEK, te *Leeuwarden*, is gedrukt en alom te bekomen:

DE VIERDE DRUK VAN:

VOLKSGENEESKUNDE

OF

EENVOUDIGE MIDDELEN EN RAADGEVINGEN

TEGEN DE

KWALEN EN KRANKHEDEN DER MENSCHEN.

NAAR DEN TWEEDEN DRUK UIT HET HOOGDUITSCH VAN

Dr. J. F. OSIANDER,

Hoogleeraar in de Geneeskunde te Göttingen,

Op nieuw nagezien, meer bijzonder ingerigt naar de behoeften van ons Vaderland, en vermeerderd met korte aanwijzingen der kenteekenen van de onderscheidene Ziekten, enz.

DOOR

J. A. VAN OORT,

Officier van Gezondheid [illegible]

Dit werk bevat eene groote menigte eenvoudige hulpmiddelen, welke de natuur zelve tegen de menschelijke ziekten heeft daargesteld; — men vindt hier alzoo eene menigte raadgevingen, onder meer anderen:

tegen Ontsteking, Koorts, Tandpijn, Hoofdpijn, Verkoudheid, Hoest, Kramp in de Maag, het Zuur, de Hik, Buikloop, Aambeijen, Jicht en Rheumatisme, Aamborstigheid, Kramp in de Borst, Longtering, Ontsteking van den Pisweg, Graveel, Wormen, Lintworm, Vallende Ziekte, Koliek, Geelzucht, Waterzucht, Scheurbuik, Ziekten der Kinderen, Kinderziekten, Oogziekten, Onvruchtbaarheid, Ziekten der Zwangerheid, Ontsteking der Vrouwelijke Borsten, Vergiftiging, Schijndood, Behoedmiddelen tegen Besmettelijke Ziekten, de Aziatische Braakloop, Cholera Morbus, Huiduitslag, Moedervlekken, Zeeziekte, enz.

De *buitengewone goedkoope* prijs van dit Handboek, dat behalve de voorrede en inhoud, 502 bladzijden druks bevat, is slechts gesteld op *f* 1,25.

Men leze verder de gunstige beoordeeling voorkomende in het Handelsblad van den 9den September l. l.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.